

Buzzing around - onderweg en op reis, sociaal-artistiek samenwerken in de regio (dag 1)

Verslag eindgesprek Buzztour voor de Veluwe en Stedendriehoek
maandag 1 november 2021

Aan de Kapittelweg in Nijmegen, in een van de lokalen van de HAN, vindt het eindgesprek van de eerste dag van *Buzzing around* plaats. Na een bezoek aan Speels Collectief en Theater AanZ eindigt de Buzztour hier. Dit laatste uur van het programma bestaat uit twee delen: een presentatie over stichting Inkluzie uit Apeldoorn en een evaluerend gesprek met de deelnemers van de busreis.

Inkluzie

Truus Hermkens vertelt over Stichting Inkluzie, waar zij projectleider van is. Inkluzie brengt kinderen en volwassenen met én zonder beperking samen door kunstzinnige activiteiten te organiseren. De stichting bestaat tien jaar en is ontstaan vanuit het Kristal, een enorm multifunctioneel gebouwencomplex dat onder meer vier basisscholen herbergt (twee speciaal onderwijs, twee regulier), een tandarts, een huisartsenpraktijk, een gymzaal en een theaterzaal. De stichting is opgericht om voor de activiteiten subsidie te kunnen aanvragen bij fondsen.

De belangrijkste activiteit is het Kristalorkest, waarin 100 kinderen met en zonder beperking samen muziek maken. Verder heb je onder meer ook een fotografieproject waarbij kinderen uit het speciaal onderwijs samen met ervaren fotografen op pad gaan om foto's te maken. "Het is onze droom dat iedereen volwaardig mee kan doen, met respect en begrip voor elkaar," zegt Hermkens.

Ervaringen

Inmiddels is Inkluzie min of meer uit het Kristal gegroeid. Niet alles vindt meer plaats binnen de muren van het complex. Er wordt veel samengewerkt met partijen van buitenaf, zoals met cultureel centrum Gigant. Hermkens: "Het heeft twaalf jaar geduurd om het Kristal van de grond te krijgen. Van tevoren hebben de organisaties in het complex afgesproken veel samen te doen, maar toen het pand er eenmaal was, merkten we dat iedereen zich toch met z'n eigen stukje bezighield. We kregen veel meer voor elkaar door samen te werken met partijen van buitenaf."

Hermkens noemt een paar valkuilen die ze is tegengekomen. Zo heeft de stichting weleens de neiging om dingen achter het bureau te bedenken. "Maar we werken steeds meer vanuit de doelgroep." Een andere valkuil is dat de stichting te veel meeding in de wensen van fondsen. "Een fonds wil graag veel bereik, dus hielden we activiteiten voor 700 kinderen. Nu gaan we veel kleinschaliger te werk, want dat heeft meer impact."

De grootste uitdaging zit in de financiën. De stichting heeft geen vast inkomen. De gemeente ziet nog niet welke waarde de stichting heeft. Alles gaat via fondsen en

zij financieren een project meestal maar een of twee jaar. “Daarna moet je op eigen benen staan, maar dat lukt niet. We zijn altijd op zoek naar geld.”

Vragen bij presentatie

De deelnemers zijn enthousiast over het verhaal. Iemand vraagt zich af waarom er zo weinig grote multifunctionele complexen zijn. Hermkens: “Het is niet makkelijk om met veel partijen samen te werken. Je kunt bij elkaar gaan zitten, maar dan moet je het nog doen. Het gaat ook over verantwoordelijkheid. Als je met vier scholen gebruikt maakt van een beamer, wie is er dan verantwoordelijk als die kapot gaat?”

Er is ook een vraag over hoe het zit met de verhouding tussen sociaal en artistiek binnen de stichting. “In de eerste plaats zijn onze activiteiten sociaal”, stelt Hermkens. “Kunst is altijd een middel, niet het doel. We komen ook vanuit de scholen, niet vanuit de kunstwereld.”

Groepsgesprek

Wyske Lankester van HAN Academie Mens en Maatschappij leidt het evaluerende groepsgesprek over deze Buzztour. Allereerst zijn de deelnemers zeer te spreken over de vorm. “Dat je bij iemand thuiskomt, dat werkt. Dat onthoud je nog jaren”, zegt iemand. “Zo’n bus is een mooie vorm. Je gaat echt iets doen”, zegt een ander. Ook zijn ze positief over de manier waarop de sociaal-artistieke professionals met passie over hun werk praten. Maar over de zoektocht naar geld en naar impact door de organisaties klinken kritische geluiden. “Ik heb het idee dat de impact bij de gezelschappen nog groter kan zijn. Ik mis ondernemerschap”, zegt een van de deelnemers. Een beleidsmedewerker van de gemeente Tiel zou graag zien dat een organisatie zichzelf meer verkoopt. “Als ik als overheid moet kiezen tussen verschillende organisaties, dan kijk ik naar waar de meerwaarde groter is dan bij anderen.”

Rose Figdor van Cultuur Oost geeft aan dat dit ook de reden is om *Buzzing around* te organiseren. “We merken enerzijds dat partijen in het sociaal-artistieke werkveld kwetsbaar zijn en moeite hebben de financiering rond te krijgen. Anderzijds zijn beleidsmakers op zoek naar verbinding en effectiviteit. Hoe vergroot je de impact en betrokkenheid, bij het publiek en bij de beleidsmakers, daar gaat het ons om.” De beleidsmedewerker van de gemeente Tiel geeft aan dat één op één netwerken het beste werkt. “Als je iemand kent heeft dat invloed. Je hebt het vuur nodig. Dan kun je een relatie opbouwen, onderhouden en erin investeren.”

Zoektocht naar zakelijkheid

Het gebrek aan zakelijkheid is ook te zien op de kunstopleidingen, geeft een ArtEZ-student aan. “Er is op de opleiding weinig aandacht voor het grote geheel, bijvoorbeeld welk publiek je precies wilt bereiken.” Een zorgmedewerker ziet dat ook in haar sector. “De zakelijke aanpak ontbreekt. De opzet van een cultureel project is vaak niet structureel. Een instelling moet een visie ontwikkelen, dan weet je van waaruit je erin gaat.”

Een cultuurprofessional deelt haar ervaring met het nauw samenwerken met een zorginstelling. “We hebben heel hard gewerkt, maar het is uiteindelijk niet gelukt. Het was geen onwil vanuit de instelling, maar er is structureel tekort aan geld, daardoor is alles op de korte termijn in de zorg. Er is te weinig visie. Soms moet je dan zeggen: tot hier en niet verder. We zijn gestopt, want anders verandert er niets en word je altijd ad hoc ingezet.”

Rose Figdor geeft aan dat er op kleiner formaat wel veel interactie is tussen het sociale en artistieke veld. “Dat studenten van Social Work en ArtEZ stagelopen bij de gezelschappen die we vandaag zagen, is iets wat steeds doorgaat. Daarmee bouw je ook iets op. Dat is wat we met deze busreis onder meer willen laten zien.” Tot slot heeft een van de deelnemers nog een tip voor hoe je als sociaal-artistiek professional met een plan kunt komen bij een zorginstelling. “Zorg bij het aanbieden van je project dat het duidelijk aansluit bij de missie en visie van de organisatie.”

Links

Meer informatie over de organisaties die vandaag aan bod zijn gekomen:

Speels Collectief - <https://www.speelscollectief.nl/>

Theater AanZ - <https://www.theater-aanz.nl/>

Stichting Inkluzie - <https://inkluzie.nl/>